

Carles Sentís (periodista):

Enseña muy original... Es muy difícil hoy en día conseguir una cosa original... De los dos diseños me gusta más el azul, que, además, es el color de fondo de la antigua bandera náutica de la marina de Cataluña".

Baltasar Porcel (periodista y escritor):

Indiferencia absoluta; mi inclinación natural no va hacia este tipo de cosas.

Pasan otros dos meses y la prensa vuelve a ocuparse del tema, (Avui, 12.09.96, artículo de Enric Sierra). Parece que se ha descartado la aprobación por decreto ya que la intención del Alcalde es someter a votación libre y secreta las dos opciones de la nueva bandera. Pilar Rahola que amenaza con salir del pleno si se vota la propuesta de bandera, la cree más propia de un centro comercial que de la capital de Cataluña. El periodista indica que la mayoría se decanta por el azul, los diseñadores, el alcalde, el jefe de la oposición Miquel Roca, y la segunda teniente de alcalde Eulàlia Vintró, a pesar de que reconocen que el amarillo es "más correcto" desde el punto de vista de los tradicionales símbolos catalanes.

El 20 de septiembre, ERC inicia una campaña en la calle a favor de la bandera cuartelada distribuyendo 4.000 banderitas durante las Festes de la Mercè. Una de las cuales llega hasta el mismísimo balcón principal de la Casa de la Ciudad.

24 de Septiembre de 1996

Se fija la votación para el día 25 de septiembre, día siguiente al de la festividad de Nuestra Señora de la Merced, patrona de Barcelona. Los periódicos del día destacan sobre todo la postura adoptada por el líder de Unió Democràtica de Catalunya (UDC), Josep Antoni Duran i Lleida, que se desmarca de su socio de coalición Convergència Democràtica de Catalunya (CDC).

La Vanguardia:

Roca gana el pulso a Unió y aprobará con Maragall la bandera

[...]

Duran i Lleida se desmarca

[...]

Posible abstención del PP

El Periódico (Xavi Casinos):

Unió romperá hoy la disciplina de voto de Convergència i Unió en el pleno de la bandera [...]

Roca define la nueva bandera:

Contiene las cuatro barras y la cruz de Sant Jordi.

Un recuadro bajo el título Un símbolo inexistente hasta 1906, expone:

Pascual Maragall no quiso ayer profundizar en la crisis abierta con la republicana Pilar Rahola y en el seno del grupo de CiU, y se limitó a manifestar que no la entendía, porque una bandera "no es tan importante para una ciudad, ya que no tiene ejército". El alcalde se mostró dispuesto a llevar adelante la aprobación de la nueva bandera a pesar del rechazo de Unió, ERC y PP. Barcelona no tuvo bandera hasta 1906. Hasta entonces se utilizaba como insignia el pendón de Santa Eulàlia (triste declaración desde el punto de vista histórico-vexilológico).

Parece que otra vez la política y los políticos hacen de las suyas. Los 41 concejales municipales votan siguiendo las directrices de sus partidos.

Gana la nueva bandera por 1 exiguo voto sobre los 2/3 requeridos:

16 PSC + 10 CDC + 3 IC = 29 votos a favor

7 PP + 3 UDC = 10 abstenciones

2 ERC = ausentes

Han habido gestiones entre bastidores. CDC da soporte al PSC con la condición explícita del presidente del partido, Jordi Pujol, de que el símbolo ocupe más espacio del previsto en la nueva bandera, para hacer más visibles les quatre barres i la creu de Sant Jordi. Condición aceptada por el Alcalde. (Avui, 26.09.96)

En el acuerdo votado, el Alcalde consigue:

Gran libertad para perfeccionar la bandera, para encontrarle las formas geométricas exactas y para la aplicación futura de los símbolos y sello aprobados. (Avui, 26.09.96)

El Alcalde indica:

El repostero y los "pins" de los regidores serán una réplica del sello. (Avui. 26.09.96)

En otro periódico, el Alcalde sentencia:

Un capítulo quizás no trascendental, pero sí confuso, de la historia de la ciudad ha quedado resuelto (El País, 26.09.96)

Desclot en su habitual columna Entre parèntesis del Avui del 26.09.96 pone un Punt a part, claro y contundente:

“Finalmente el Ayuntamiento de Barcelona aprobó ayer una nueva bandera propia, moderna, de diseño y tal. Como conclusión final, pero no definitiva, cabe decir que esta historia no hubiera tenido que empezar nunca. El nuevo emblema es antihistórico y nace bajo el signo de la precariedad, porque tres partidos con representación municipal decidieron abstenerse. Entre los despropósitos, por lo menos algunos regidores convergentes estaban ayer parcialmente contentos porque "se han recuperado las cuatro barras en la bandera municipal" y "porque el alcalde ha aceptado que el escudo sea más grande de lo previsto inicialmente, de manera que los cuatro palos todavía destaquen más". Para rematar más la historia, resulta que la bandera que los barceloneses ven hoy en la cima del Ayuntamiento, por no ser, no es ni definitiva. Los funcionarios municipales, tan atentos a cumplir al segundo las disposiciones de la alcaldía, se podían haber esperado unas horas, hasta que el modelo fuera el definitivo. Y un último apunte. Decía ayer Pilar Rahola que los regidores republicanos habían abandonado el pleno por rechazo, pero que el pacto de gobierno municipal "no peligraba porque los ciudadanos no entenderían que se rompiera por este motivo". El problema es que cuando Pilar Rahola pactó en una cena con Pasqual Maragall la entrada de ERC en el equipo de gobierno, lo hizo dejando caer sobre la mesa la cuestión de la bandera de Barcelona. Si este punto era tan importante entonces... ¿por qué no ha de ser ahora motivo para una acción más contundente? Tal como han acabado las cosas, en aquella cena sobraba la bandera”.

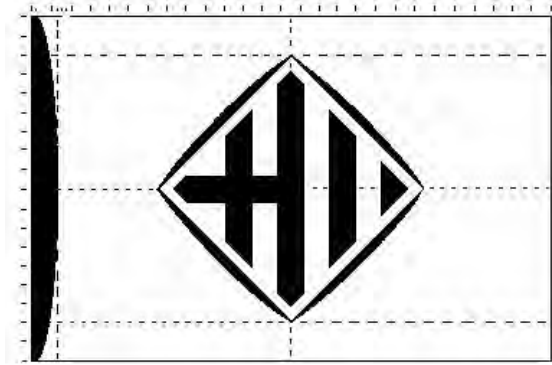

Inmediatamente, se izó la nueva enseña en el Ayuntamiento. Comienza entonces un baile de artículos de repulsa ciudadana y justificaciones municipales que se extienden hasta finales de octubre. La revista municipal de septiembre-octubre nos presenta un dossier a través del cual se nos informa de los colores elegidos: Rojo Pantone 485 sobre amarillo Pantone 121

R (PMS 485) / Y (PMS 121)

Modelo de construcción

Otra publicación municipal, Barcelona informació, en su número de noviembre-diciembre continua la labor divulgativa de los nuevos símbolos e incluye una fotografía del banderín del escuadrón de la policía municipal.

La nueva bandera incluso se merece una portada de "The Flag Bulletin"

Una encuesta municipal revela, a finales de octubre, el franco rechazo popular de símbolo y bandera e incluso la militancia de base de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) se cuestiona el apoyo que dio su partido para aprobar tales símbolos.

CDC celebra el 7 de noviembre su congreso nacional. Sus dirigentes consiguen evitar el enfrentamiento frontal con las bases, aprobando una enmienda genérica y trasladan el debate a la 11ª asamblea de la Federación de Barcelona que se celebrará el 14 de diciembre. En previsión de problemas, el conseller de Governació, Xavier Pomés, envía el jueves 12 una carta a la alcaldía instando a que se retire la nueva bandera hasta que se cumplan los trámites para su legalización. Llega la asamblea del 14 de diciembre y cuando parecía que se aprobaría la enmienda genérica del congreso nacional, una militante fuerza el debate y consigue que se vote un acuerdo más concreto referente a los símbolos de Barcelona, que deberán tener, sin ambigüedad, las 4 barras y la cruz de Sant Jordi. La proposición se aprueba con más de 300 votos a favor y ninguno en contra.

Ante tales presiones, el lunes 16 de diciembre el alcalde Maragall claudica; no obstante, se cita con Roca para enseñarle un nuevo modelo de bandera que, si es cierta la información aparecida en La Vanguardia del 21.12.1996, se generó en la mente del Alcalde el sábado 14:

“Pasqual Maragall se halla en su casa de Rupjà (Alt Empordà), viendo un programa de la televisión local de Girona. En la careta del programa aparece la bandera de Girona: las cuatro barras dispuestas en horizontal con el símbolo municipal superpuesto. El alcalde toma nota ante la tormenta que se le avecina. Inmediatamente pone a los diseñadores a trabajar, con la idea de superponer al campo amarillo los cuatro palos rojos”.

El mismo lunes, Miquel Roca presenta el modelo a Jordi Pujol, presidente de CDC, a Pere Esteve, secretario general, y a Artur Mas, presidente de la Federación de Barcelona; los tres lo aprueban. Roca informa a Maragall y este inicia los contactos con los demás grupos políticos con el secreto objetivo de aprobar el nuevo diseño en el Pleno del viernes 20. El jueves 19, además de PSC y CDC, Alberto Fernández Díaz (PP) se muestra dispuesto a votar a favor si los demás grupos también lo están, y Eulàlia Vintró (IC-EV) no pone objeciones. Quedan pendientes UDC y el PI (escisión de ERC).

El viernes 20, el alcalde Maragall inicia el Pleno diciendo que el tema de la bandera se pospone al mes siguiente a la espera de un mayor consenso. No obstante, al recibir el "sí" de Duran i Lleida (UDC) que le transmite el regidor Josep Maria Samaranch y pactar con Pilar Rahola (PI) que estará de acuerdo si el resto también lo está, el Alcalde decide suspender el Pleno diez minutos y reúne a los jefes de grupo en su despacho donde se consolida el pacto. Minutos después, todos lo rubrican públicamente para que ninguno pueda negarlo. Barcelona tiene otra "nueva bandera", "por unanimidad". Como dicen los titulares del día siguiente: “Fin del culebrón” ¡Otra bandera fruto del pacto político!

20 de diciembre de 1996

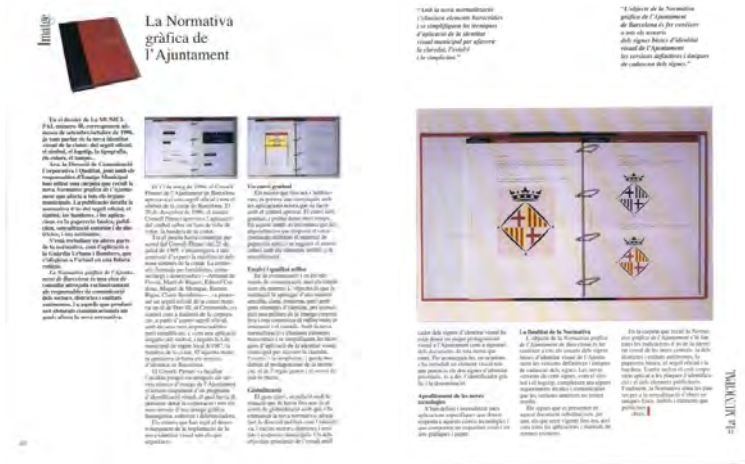
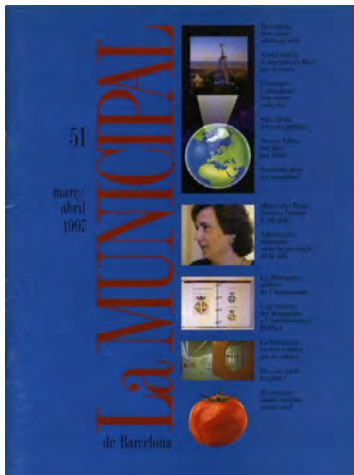
El 27 de diciembre se publica en el DOGC el acuerdo inicial de aprobación de la nueva bandera y se abre el período de exposición pública que acabará el 1 de febrero de 1997. La realidad es que la ciudadanía sigue desconcertada. En la ciudad se exhiben todos los modelos de bandera, la antigua cuarterada, la amarilla y la nueva con el símbolo sobre los cuatro palos. Para mayor confusión, también se aprueba una "banderola festiva" que era aquella con fondo azul que se rechazó en septiembre.

Vuelta a empezar. La fachada del Ayuntamiento exhibe inmediatamente la nueva bandera. Los vexilólogos, que nos fijamos en los detalles, tratamos de descifrar dimensiones, proporciones y colores. El primer modelo izado es diferente del que luego aparecerá en la "Normativa gráfica".

El 3 de febrero el Consell local de Barcelona de CDC critica el voto favorable que su partido dio a la nueva bandera.

Un Pleno municipal de principios de marzo rechaza todas las alegaciones presentadas durante el período de exposición pública y aprueba definitivamente las nuevas banderas. Todavía, en cambio, no se ha iniciado el expediente para su legalización en la Direcció General d'Administració Local pues existen diferencias de criterio en cuanto a la viabilidad legal de los diseños aprobados. Por lo tanto, reaparece la necesidad de "pactar".

Otra vez la revista "La Municipal de Barcelona", en su número de marzo-abril de 1997, se hace eco de los nuevos símbolos aunque de una forma más escueta a través de la información de la aparición de la Normativa gráfica de l'Ajuntament.

El Ayuntamiento ejecuta una potente campaña de difusión de la “bandera institucional” distribuyendo gratuitamente 3.500 banderas; el resultado obtenido es parcial, ya que en los balcones de la ciudad en la Diada de Sant Jordi se ven unas cuantas “banderas nuevas”, sin embargo, en el conjunto de la ciudad predomina la tradicional Senyera.

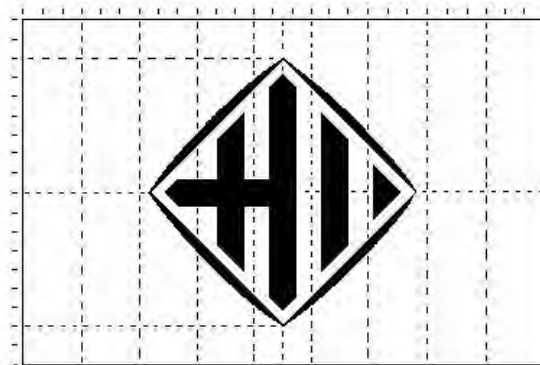
Hacia finales de abril se presenta el expediente a trámite. El informe de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans es preceptivo pero no vinculante. Con el reglamento en la mano, las nuevas banderas son bastante inaprobables, así que el "informe" es desfavorable. ¿Qué hacer, mantener in eternum la polémica o buscar un punto de acuerdo? El Ayuntamiento aduce la aprobación por unanimidad de los símbolos frente al estricto cumplimiento de la letra. Por fin, Manuel Castellet, presidente del Institut d'Estudis Catalans, consigue que el dictamen no sea completamente negativo y abre una vía de posibilidad a la legalización (27 de junio de 1997). El 1 de julio se da a conocer un acuerdo entre la Generalitat y el Ayuntamiento para aprobar las banderas. Por fin, el 28 de julio, la Direcció General d'Administració Local del departament de Governació de la Generalitat de Catalunya, comunica al Ayuntamiento la legalización de la nueva enseña y su inscripción en el registro de símbolos de las administraciones locales.

Con este acuerdo se pone fin a una larga polémica, pero no contenta demasiado a nadie. Varios partidos políticos (ERC, PI, UDC y CDC) anunciaron que volverían a plantear el tema de la bandera en las elecciones municipales de 1999.

Las características técnicas de las nuevas banderas, indicadas en la Normativa gráfica de l'Ajuntament, son:

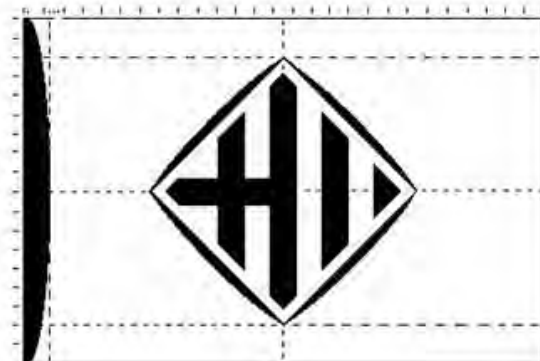
Bandera institucional.

- Proporción, 2x3
- Campo dividido en 9 palos verticales iguales alternados, cinco amarillos (P. 123) y cuatro rojos (P. 485).
- Símbolo en forma de cairó (cuadrado en punta), centrado sobre el campo, de una altura de 7/9 de la altura de la bandera, de color rojo (P. 186) sobre blanco.

Bandera festiva y promocional.

- Proporción, 2x3
- Campo de color azul (P. 2727)
- Símbolo en forma de cairó (cuadrado en punta), centrado sobre el campo, de una altura de 7/9 de la altura de la bandera, de color rojo (P. 186) sobre blanco.
- Al palo, un segmento de círculo que arranca y acaba a $1/108 = [1/4 \times 1/27]$ de la altura de la bandera, de los vértices superior e inferior y de una anchura máxima en el centro de $5/108 = [(1/4 \times 1/27) + 1/27]$ de la altura de la bandera, de color rojo (P. 186)

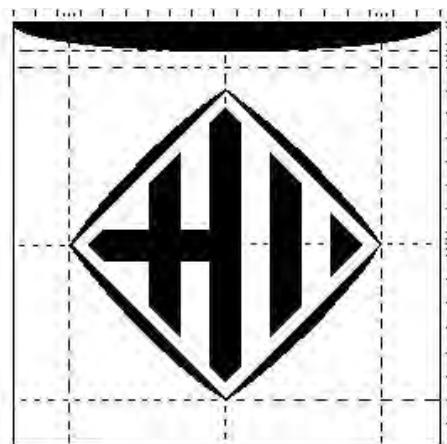
Bandera festiva versión balcón.

- Proporción, 1x1

- Campo de color azul (P. 2727)

- Símbolo en forma de cairó (cuadrado en punta), centrado sobre el campo, de una altura de 7/9 de la altura de la bandera (sin contar el segmento superior) de color rojo (P. 186) sobre blanco.

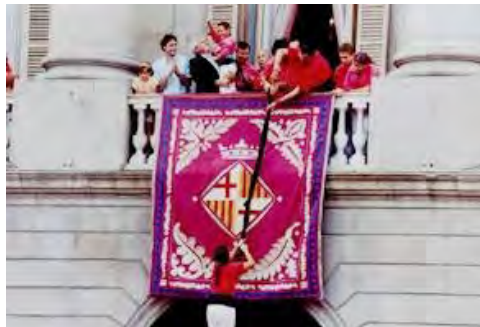
- Al palo (superior), un segmento de círculo que parece que arranca y acaba en los vértices derecho e izquierdo de la bandera, de color rojo (P. 186)

Cabe indicar que la "bandera institucional" presenta dos tonos de rojo superpuestos -no recuerdo otro caso en el mundo- y que el uso de la bandera festiva en sus dos versiones ha sido prácticamente nulo.

En septiembre de 1997 el alcalde Pascual Maragall renuncia a la alcaldía tal como había anunciado unos meses antes y se instala un tiempo en Roma; todo ello en un plan estratégico de cara a las elecciones tanto municipales como autonómicas que habían de celebrarse en 1999. El consistorio barcelonés elige como nuevo alcalde a Joan Clos quien tendrá que enfrentarse a la nueva polémica sobre los símbolos de Barcelona reabierto durante las elecciones municipales de 1999 y verá su desenlace definitivo en 2003.

En el primer mitin de campaña, el candidato de CiU, Joaquim Molins, olvidándose de los pactos de 1996, reclamó la recuperación de la bandera cuartelada "la auténtica como capital de Catalunya" según sus propias palabras. No obstante, el tema de la bandera no fue crucial en las elecciones; se renovó la misma mayoría que gobernaba la ciudad (PSC + ERC + ICV) y la mayoría de los ciudadanos siguió "pasando" de los símbolos municipales. En unas imágenes de las Festes de la Mercè de 2002 vemos el "sello oficial" en el tapiz que cuelga del balcón, un viejo escudo con dos palos en la mesa del salón del Consell de Cent y la novedad del banderín del escuadrón de la guardia montada (sin caballos y marchando a pie). Este banderín no he sabido encontrarlo en ningún reglamento ni normativa de diseño.

El 4 de abril de 1998, ERC y unos días después la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia (SCSHSV), presidida por Armand de Fluvià, iniciaron un recurso en contra de los acuerdos de aprobación de las nuevas banderas. La justicia es lenta pero implacable y así, el 26 de julio de 2002, la Sección Quinta de la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de Cataluña pronunció la Sentencia Nº 614/2002 en el recurso contencioso-administrativo nº 1254/1997 interpuesto por la SCGHSV contra el Ayuntamiento de Barcelona. En ella, después de enunciar los “antecedentes de hecho” y referir los “fundamentos de derecho” la sala emite su “fallo”:

“1º.- Estimar el presente recurso y, en consecuencia, declarar no ajustados a Derecho y anular los acuerdos impugnados del Consejo Plenario del Ayuntamiento de Barcelona de 17 de mayo de 1996 y de 7 de febrero de 1997, mediante los que se aprobaron, respectivamente, el “sello oficial” y el “símbolo”, así como las banderas oficial y festiva de la Ciudad”.

Básicamente el fallo se fundamenta en el no cumplimiento de lo dispuesto en la Ley 8/1987, de 15 de abril, Municipal y de Régimen Local de Cataluña, y en el Reglamento de los símbolos de los Entes locales de Cataluña, aprobado por Decreto 263/1991, de 25 de noviembre de 1991 “cuya interpretación y aplicación debe hacerse”.

Inmediatamente, el 31 de julio, el Ayuntamiento emite un comunicado:

“L'Ajuntament de Barcelona ha rebut la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que tracta dels acords dels Consells Plenaris del 17 de maig de 1996 i del 7 de febrer de 1997 respecte els símbols de la ciutat: el segell, la bandera i símbol.

Davant la decisió del tribunal d'anul.lar els acords per raons formals o de procediment, cal destacar en primer lloc que la Carta Municipal de Barcelona ha donat validesa als acords, ja que la pròpia sentència declara que la llei de Barcelona -de rang superior al reglament que motiva l'anul.lació- estableix quina és la bandera de la ciutat de manera coincident amb el que determinaven els acords municipals.

La legalització més evident, en últim terme, deriva de la Carta Municipal, aprovada per la llei 22/1998 del Parlament de Catalunya, de 30 de desembre, la qual conté la regulació directament aplicable als símbols de la ciutat.

D'altra banda, i pel que fa a les qüestions formals, l'Ajuntament, un cop aprova en el plenari la bandera, el segell i el símbol, els va trametre a la Generalitat, la qual els va legalitzar. Els Serveis Jurídics de l'Ajuntament de Barcelona demanaran aclariments al Tribunal sobre la resolució adoptada".

Al conocerse la sentencia los símbolos de Barcelona vuelven a las portadas de toda la prensa de la ciudad

y a la vuelta del verano, el primer partido de la oposición (que en su día pactó los símbolos anulados) ante la indecisión del equipo municipal, contraataca

• SOCIETAT • 27

El consistori continua sense aclarir com complirà la sentència del TSJC que anul·lava els símbols actuals

CiU comença una campanya perquè la bandera de Barcelona recuperi les 4 barres

Es repartiran postals per tal que els barcelonins les envïin a l'Ajuntament

Carles Sabate
BARCELONA

La bandera de Barcelona (els símbols) és un dels símbols de la ciutat. El consistori municipal de Barcelona, però, no ha recuperat les quatre barres de la bandera de Barcelona, cosa que és la responsabilitat de l'Ajuntament de Barcelona. En aquesta llista hi ha un total de 20.000 postals en paper blanc i blau, que es repartiran a través de les botigues de la ciutat. El document de la campanya és un acord amb Clos a l'espera de la sentència del Tribunal Suprem de Justícia de Catalunya (TSJC) que anul·la els símbols.

aprovat per l'Ajuntament el 1987. L'actual president del grup municipal, Josep Puigdemont, va proposar a l'alcaldia municipal la restauració dels símbols de la ciutat i encoratja una proposta de símbol a la legislació municipal de Catalunya. La llei de 1987, però, que preveia tornar a triar els símbols de la ciutat, no es va aplicar mai.

Aquesta campanya ha de servir per a aconseguir la bandera de la ciutat i les quatre barres. És el símbol que ha estat utilitzat fins ara i que ha estat utilitzat pel president de la Federació de Ciutats de Catalunya i el regidor Josep Ferrer. Aquesta campanya és una iniciativa del grup municipal de CiU.

Alcalde Clos: Volem la BANDERA i l'ESCUT de la ciutat

Recuperem els símbols de Barcelona!

CiU distribuirà 20.000 postals per reclamar la bandera i l'escut amb les quatre barres

Els nacionalistes volen esmenar l'error del 1987 i cedir la decisió final als heraldistes

El president de la municipalitat de Barcelona d'ERC, Jordi Boixadors, afirma que CiU "se va equivocar" perquè no va recuperar els símbols de la ciutat. "Ara, amb la sentència, hem de recuperar els símbols de la ciutat", afirma Boixadors. "Les associacions de veïns dels quatre barres, com el grup de la distribució de les postals, que no els han rebut, haurien d'interferir perquè es recuperin els símbols de la ciutat". "Hem votat 15.000 adreces i

castell en favor de les quatre barres. La sentència del TSJC pot anul·lar els símbols aprovats per un defecte de procediment administratiu, però no per l'error de procediment i perquè aquests que no haurien estat en compte la comunitat heraldica de la ciutat. El Governament encara no ha explicat com s'haurà complert la sentència del TSJC i si ho faràment actualment al TSJC sobre l'error i la correcció de la sentència.

El 13 de noviembre el Ayuntamiento de Barcelona presenta un

“... escrito para promover incidente de inexecución parcial, por imposibilidad legal, de la sentencia dictada en este recurso, solicitando que se dictase en su día resolución por la que, estimando dicho incidente en base a la contradicción, que se alegaba, de dicha sentencia con la Carta Municipal de Barcelona, aprobada con posterioridad a la fecha en que se dictaron los actos recurridos en este procedimiento, se declarase: que el contenido del sello municipal aprobado por el Ayuntamiento en ningún caso podía utilizarse como escudo, por no haberse seguido el procedimiento establecido para la aprobación de éste y sí, en cambio, como sello municipal, para cuya aprobación no establecen las normas ningún procedimiento especial para cuya aprobación no establecen las normas ningún procedimiento especial; y que la Carta municipal de Barcelona aprobó la bandera y el símbolo de la ciudad, por lo que el único trámite necesario para ejecutar la sentencia será su remisión a la Generalitat de Catalunya para su inscripción en el Registro de los Entes locales”.

El 19 de junio de 2003, el Tribunal acuerda:

“Desestimar el incidente de imposibilidad legal de ejecutar en parte la sentencia dictada en estos autos el 26 de julio de 2002, que formula la representación del Ayuntamiento de Barcelona. Requierase a la Corporación demandada a fin de que proceda al cumplimiento de dicha sentencia, absteniéndose de utilizar en lo sucesivo los símbolos que fueron aprobados en virtud de los acuerdos anulados por dicha sentencia, y comunicando a esta Sala las medidas adoptadas para la ejecución de lo resuelto”.

El 31 de julio de 2003 el alcalde Joan Clos acata la sentencia, retira la bandera y adopta la Senyera como bandera provisional de la Ciudad. La nota de prensa dice:

“L'alcalde de Barcelona, Joan Clos, ha reunit aquest matí els presidents dels diferents grups municipals i ha anunciat l'adopció provisional de la bandera catalana, la senyera amb les quatre barres. com a bandera de la ciutat , en substitució de la bandera que fins ara s'ha utilitzat oficialment. La mesura és temporal fins el moment en que -d'acord la tramitació prevista per la llei- el plenari del Consell Municipal aprovi una bandera de Barcelona amb caràcter definitiu. Així ho ha anunciat el mateix alcalde després de reunir-se amb Jordi Portabella, president del grup d'Esquerra Republicana, Imma mayol, presidenta del grup municipal d'Iniciativa per Catalunya-Verds; Xavier Trias, president del grup municipal de Convergència i Unió i Alberto Fernández, president del grup municipal del Partit Popular. La d'aquest matí ha estat, de fet, la primera reunió de la comissió encarregada d'abordar la qüestió dels símbols de la ciutat, comissió creada per acord del Consell plenari en la sessió celebrada el dia 17 de juliol passat.

A la sortida de la reunió, l'alcalde ha explicat que els representants dels diferents grups municipals estan d'acord en fer els procediments necessaris per tal de adequar i aprovar com Escut de la ciutat l'actual segell oficial. Clos ha anunciat també que el l'actual símbol que utilitza l'Ajuntament com a imatge corporativa passarà a ser l'Emblema, d'acord amb el que preveu la legislació de la Generalitat en aquest terreny. "D'aquesta manera -ha explicat Clos- volem minimitzar els efectes i trasbalsos que puguin representar l'adaptació dels símbols de Barcelona a les disposicions de la sentència”.

La solució definitiva de la bandera queda pendent del treball de la Comissió formada pels presidents dels grups municipals a partir, segons ha explicat Joan Clos, de que es disposi dels informes tècnics corresponents. Clos ha expressat la seva intenció de convocar una nova reunió de la Comissió per abordar aquesta qüestió en les primeres setmanes de setembre "per tal de resoldre el més ràpidament possible la situació actual"

Així doncs, l'alcalde ha signat un decret per tal que, de manera immediata i en compliment de les resolucions judicials sobre els símbols de la ciutat, la bandera catalana ocupi el pal que correspon a la bandera a la ciutat a la seu central de l'Ajuntament i a les seus dels 10 districtes.

Al día siguiente, 1 de agosto de 2003, la prensa vuelve a hacerse eco de los acontecimientos

La nueva bandera es izada en el Ayuntamiento y en los lugares representativos de la ciudad.

Otra vez pasa el cálido verano de 2003. Los políticos municipales siguen "pactando". No hay salida, el Alcalde preferiría legalizar la bandera de 1997 pero esta vez ERC y CiU se muestran firmes en su decisión de recuperar los símbolos tradicionales (modelo 1906) y el PP preferiría recuperar la bandera de 1942 (Avui, 18/12/2003)

El 17 de diciembre de 2003, la Alcaldía emite un comunicado con el acuerdo de la Junta de Portavoces:

"La Junta de Portavoces dels grups municipals ha acordat aquesta tarda presentar al Plenari Municipal del proper dilluns dia 22 una moció sobre els símbols de la ciutat. La moció es presentarà com a conseqüència de les converses mantingudes entre l'alcalde Joan Clos i els presidents dels grups municipals de l'Ajuntament de Barcelona. L'acord, a l'espera de resoldre alguns detalls menors, permetrà la resolució definitiva del debat sobre els símbols de la ciutat de Barcelona.

La moció aprova els criteris bàsics per l'establiment dels Símbols de la Ciutat en els següents termes: l'escut es mantindrà igual com fins ara, amb la incorporació de la corona reial.

La bandera incorporarà els quatre pals vermells als quaters superior dret i inferior esquerre sobre fons groc, i la creu de Sant Jordi als quaters superior esquerre i inferior dret sobre fons blanc. Es tracta de la bandera aprovada pel Consell Plenari a principis del segle XX i que ha estat la referència dels historiadors i els heraldistes.

L'emblema, per ús dels serveis municipals, partirà de l'actual Símbol, amb les lleugeres adaptacions gràfiques que es puguin convenir".

La sesión plenaria de 22 de diciembre de 2003 acuerda:

1r) APROVAR els criteris bàsics per a l'establiment dels símbols de la Ciutat, d'acord amb els principis següents:

- Els símbols representatius de la ciutat de Barcelona seran l'Escut i la Bandera. A més la ciutat es dotarà d'un emblema com a símbol distintiu.

- - L'Escut de la Ciutat es mantindrà caironat i dividit en quatre quaters, que incorporaran quatre pals vermells als quaters superior dret i inferior esquerre, i la Creu de Sant Jordi als quaters superior esquerre i inferior dret.

-- L'Escut anirà timbrat amb la corona reial.

- - La Bandera oficial de la Ciutat serà quarterada, i incorporarà quatre pals vermells als quaters superior dret i inferior esquerre sobre fons groc, i la Creu de Sant Jordi als quaters superior esquerre i inferior dret sobre fons blanc.

- - L'Emblema d'ús dels serveis municipals partirà de l'actual "Símbol", amb les adaptacions gràfiques que es puguin convenir.

2n) FACULTAR l'Alcaldia per prendre les mesures oportunes, a fi de garantir l'efectivitat de l'acord adoptat, per tal d'iniciar el procediment d'aprovació dels símbols de la Ciutat, i d'establir el corresponent reglament d'usos.

El Sr. ALCALDE agraeix especialment als diversos Grups municipals que s'hagi pogut arribar a un acord sobre els símbols de la Ciutat.

El President de la Comissió de Cultura, Educació i Benestar Social, Sr. MASCARELL, destaca la importància que aquesta moció sigui signada per tots els Grups municipals, perquè ve a posar fi a un període d'una certa provisionalitat i donarà forma a la simbologia definitiva de la Ciutat, que podrà perdurar en els temps, ja que aprova els criteris perquè la Ciutat tingui l'escut, la bandera i l'emblema basats, per igual, en la tradició històrica, la Ciència heràldica, l'adaptació al temps i els nous usos de la comunicació.

Concreta que: l'escut de la Ciutat serà similar al que porten els membres del Consistori en la solapa, però timbrat amb la corona reial; la bandera serà quarterada i incorporarà la Creu de Sant Jordi, els quatre pals vermells sobre fons grocs, de manera que es fonamentarà en la que fou aprovada per aquest Ajuntament el 1906 i inequívocament vigents fins al 1942, i si bé sobre alguns dels elements que la podrien compondre hi ha opinions ben variades, perquè concretament el debat històric i heràldic sobre el nombre de pals permet totes les possibilitats, l'opció finalment triada és la millor; finalment l'emblema d'us dels serveis municipals partirà del símbol actual amb les adaptacions gràfiques que siguin necessàries per a modernitzar-lo i convertir-lo en marca identificadora de tots els serveis públics de la Ciutat.

Posa en relleu que amb tals criteris bàsics Barcelona relliga el seu present amb la tradició dels Comtes sobirans de Barcelona, amb els seus drets històrics a lluir els quatre pals, amb els fonaments més científics sorgits de la heràldica i de la història i amb el marc legal, i reflecteix, alhora, la seva voluntat d'innovar i d'adequar-se als temps presents: per tant, la Ciutat reafirma la seva condició i convicció de Cap i Casal i capital de Catalunya, els seus símbols col·lectius que ben aviat seran part del sentiment col·lectiu de comunitat, compartit per tota la ciutadania, i, igualment, la moció explícita la voluntat de tots els partits polítics presents en aquest Plenari de tirar endavant les qüestions importants per la via del consens i del diàleg, i la idea que la decisió que es pren no és la victòria de ningú, sinó la de tots.

El Sr. TRIAS expressa la seva satisfacció perquè tots els Grups municipals s'hagin posat d'acord a restituir a la Ciutat els seus símbols, el seu escut i la seva bandera, ja que això és un èxit de tots i tanca un episodi de la història recent del qual hom no pot sentir-se gaire orgullós, encara que sí del fet que s'hi posi punt final per unanimitat.

Agraeix a la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària la seva tenacitat a aconseguir el canvi dels nostres símbols; i no creu que sigui ara el moment de fer història de les causes del conflicte i de la manera com s'ha complert la sentència judicial, però sí de reconèixer que, en el seu dia, la voluntat de consens portà al Consistori a equivocar-se –per això ara caldrà modificar la Carta Municipal– i a deixar insatisfetes moltes persones, entre les quals es compta ell, perquè no es va saber comprendre que hi ha símbols que són expressió d'una història, d'una identitat i d'uns sentiments que s'han de valorar d'una manera molt especial i això és més important que la consecució d'un consens que deixi mal sabor de boca.

Es congratula, doncs, de la recuperació d'uns símbols que representen Barcelona, capital de Catalunya, i fan que avui tot el Consistori se senti aplegat sota l'ombra d'una mateixa bandera.

El Sr. FERNÁNDEZ DÍAZ, després d'agrair la informació que el Sr. Mascarell li ha facilitat sobre els estudis de què disposava l'Ajuntament en relació als símbols de Barcelona, i el tarannà obert que han mantingut el Sr. Alcalde i els Presidents de tots els Grups municipals, fet que demostra que quan hi ha voluntat de diàleg, l'acord és obligat, significa que el seu Grup mai, ni abans ni ara, no ha polemitzat en relació a cap bandera, escut o emblema de la Ciutat perquè, a juí seu, la polèmica sobre els símbols no figura entre les prioritats de la ciutadania de Barcelona i la controvèrsia sobre tal qüestió hauria estat tan estèril com innecessària; que hi havia diverses opcions per a configurar els símbols de la Ciutat, totes elles legítimes i amb unes arrels històriques centenàries, perquè la història està farcida de senyals d'identitat de la nostra Ciutat amb dos, tres i quatre pals i n'hi ha exemples de tots ells en aquest mateix saló; i que, en tot cas, el seu Grup troba absurd que Barcelona no tingués, des de fa cinc mesos, i encara en poden passar alguns més, bandera oficial, igual com li sembla absurd que el 1996 la Ciutat tingués en quatre mesos tres banderes diferents.

Espera que aquesta bandera que avui s'adopta sigui la definitiva i sigui la de tots.

La Sra. MAYOL celebra, en primer lloc, l'acord sobre els símbols i la manera com s'ha assolit, amb rigor, seriositat i discreció, ja que la ciutadania no hauria entès que s'hagués perdut temps amb picabaralles al voltant dels símbols de la Ciutat; i pensa que l'actitud adoptada pel Sr. Alcalde i pels Presidents de tots els Grups municipals ha ajudat a aconseguir-ho.

Precisa, en segon lloc, que per a la gent d'Iniciativa per Catalunya Verds – EU i A els símbols de la Ciutat havien de compaginar el rigor històric i l'adequació a realitat present, i per tant calia trobar un emblema o marca corporativa capaç de comunicar amb la gent d'avui i d'identificar els serveis municipals.

Subratlla, en tercer lloc, que els símbols de la Ciutat han d'ésser producte de l'acord i, per tant, assolir la unanimitat era un objectiu polític del seu Grup en el qual es posà a treballar des del primer moment.

El Sr. PORTABELLA es congratula de l'acord que és a punt d'adoptar-se, perquè el seu Grup dona molt valor al fet que l'acord sobre els símbols de la Ciutat, que tenen molta importància, es pugui prendre amb el vot favorable de tots els Grups municipals, i està convençut que fou encertada l'estratègia seguida per la seva formació política a partir de la base que es tractava d'una qüestió que no volia soroll, de manera que calia ser discrets, però fermes i també constants i clars i esperar, alhora, l'evolució lògica de les coses.

Recorda que, com pot constatar-se seguint la cronologia dels fets en qualsevol hemeroteca, Esquerra Republicana de Catalunya ha mantingut una posició coherent sobre la bandera de Barcelona i, per tant, mai no votà a favor de cap altra bandera que no fos la que avui es presenta i a la qual no s'hauria pogut arribar sense la participació tenaç de molts regidors d'aquest Consistori.

Remarca que, en definitiva, la bandera que avui s'aprova és la que era vigent a la Ciutat des de 1906 i que la repressió franquista arraconà el 1942: per tant, avui es rehabilita, un cop més, la memòria històrica de la nostra Ciutat, del nostre país i de la seva capital.

El Sr. ALCALDE reitera el seu agraïment pel consens assolit en una qüestió que té tanta rellevància en tractar-se dels símbols que representen Barcelona i la seva ciutadania: per tant, es ret un bon servei als barcelonins i barcelonines aprovant, per unanimitat, aquests nous símbols, que faran necessari introduir una petita adaptació en la Carta Municipal.

Demana, doncs, que es procuri compartir aquesta alegria i mirar al futur amb il·lusió, amb empena i, ara, amb uns nous símbols que compten amb el suport de tots els membres del Consistori.

S'APROVA, per unanimitat, la moció.

Después del período de exposición pública, la recuperada simbología de la Ciudad es aprobada definitivamente en la Sesión Plenaria del 6 de abril de 2004:

"M 1.-APROVAR definitivament l'Escut i la Bandera de la Ciutat, d'acord amb la descripció següent:

L'Escut

L'Escut de la ciutat de Barcelona serà caironat, constituït per la Creu de Sant Jordi, la Creu plena de gules sobre camp de plata, i pel signe de Catalunya, els quatre pals de gules sobre camp d'or, i s'alternaran ambdós signes en cadascun dels quaters que l'integren. Per timbre ostentarà la Corona reial, atesa la condició que tenia de sobirà el Comte de Barcelona, de conformitat amb les especificacions tècniques contingudes a l'expedient.

La Bandera

Es recupera la Bandera heràldica que va ser aprovada en sessió del Consell Plenari de 3 de maig de 1906, que serà apaïxada, de proporcions dos d'alt per tres d'ample (2x3), quarterada en creu, amb una creu plena vermella, de gruix 1/18 de la llargària del drap, als quaters primer i quart, blancs; i amb nou pals iguals, cinc de grocs i quatre de vermells, als quaters segon i tercer, de conformitat amb les especificacions tècniques contingudes a l'expedient.

M 2.-1r.- ADOPTAR la iniciativa de modificar els apartats 2 i 3 de l'article 3r. i els apartats 1-d) i 3-1) de l'article 11 de la Carta Municipal de Barcelona, per adequar-lo al que disposin els acords municipals respecte de l'Escut i la Bandera oficial de la Ciutat;

2n.- APROVAR la proposta de modificació dels articles esmentats segons el redactat següent:

- Article 3, apartat 2 de la Carta Municipal de Barcelona:

"L'Escut oficial de la Ciutat s'inspira en el de Pere III el Cerimoniós".

"La Bandera oficial de la Ciutat serà quarterada i incorporarà els quatre pals vermells als quaters superior dret i inferior esquerre sobre fons groc, i la Creu de Sant Jordi als quaters superior esquerre i inferior dret sobre fons blanc".

-Article 11-1-d) de la Carta Municipal de Barcelona:

"Aprovar l'escut, la bandera i d'altres símbols distintius de la Ciutat".

-Article 11-3-l) de la Carta Municipal de Barcelona:

"Aprovar l'escut, la bandera, i d'altres símbols distintius de la Ciutat".

3r.- TRASLLADAR a la Generalitat de Catalunya aquest acord als efectes de constituir la Comissió de revisió del règim especial de la ciutat de Barcelona, integrada per representants de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, als efectes de l'elaboració i proposta corresponent.

El Sr. ALCALDE es congratula que s'hagi pogut assolir, per unanimitat, una fórmula que permet a Barcelona dotar-se, atenent les consideracions de la sentència dictada pels tribunals de justícia, d'una nova bandera i d'un nou escut; i que amb aquestes mocions aquest Ajuntament doni exemple de treball eficaç i discret que, tot i les dificultats polítiques del calendari, s'ha resolt molt positivament, de manera que a partir d'ara l'expedient serà sotmès a la tramitació pertinent en la Generalitat de Catalunya: per tant, agraeix molt especialment el vot favorable de tots els Grups municipals.

El President del Grup de Convergència i Unió, Sr. TRIAS, mostra la seva satisfacció i orgull perquè els símbols de Barcelona tornin a respondre a la seva tradició, a la seva història i a la seva identitat i, sobretot, als sentiments de la gent, perquè alguna vegada la voluntat de consens porta a solucions que s'allunyen d'aquests sentiments i fa cometre errors, tanmateix aquesta vegada s'ha sabut lligar tradició, història, identitat i sentiments.

Per tant, vol expressar el seu agraïment tant a tots els Grups municipals pel seu capteniment, de ferma en uns casos i conciliador en altres, que ha conduït a aquest èxit de tots, com a la societat catalana de Genealogia, Heràldica i Vexil·lologia i, especialment, el Sr. Armand de Fluvià i els seus col·laboradors, que han fet reflexionar els membres del Consistori.

El President del Grup del Partit Popular, Sr. FERNÁNDEZ DÍAZ anuncia el vot favorable del seu Grup des de la confiança que amb aquestes mocions es tanqui una controvèrsia que, en opinió del seu Grup, mai no s'hauria hagut de produir, perquè el disseny de la bandera i de l'escut de la Ciutat no figura entre les principals prioritats dels barcelonins i barcelonines, i perquè les diverses opcions dels dos, tres i quatre pals són totes elles legítimes i tenen arrels històriques centenàries i, per tant, són defensables totes des de la subjectivitat d'un malentès rigor històric que cadascú pot interpretar segons les seves conveniències.

Confia, doncs, que es tanqui definitivament la polèmica i Barcelona torni a tenir un escut i una bandera que mai no hauria d'haver provocat controvèrsies i que quedin superats els episodis viscuts a partir de 1996, any en què, en tan sols quatre mesos, Barcelona tingué quatre banderes diferents; i espera que la bandera que avui s'aprova sigui la definitiva i la de tots.

La Sra. MAYOL, expressa, en nom del Grup d'Iniciativa per Catalunya Verds–EU i A, la seva satisfacció pel què i pel com: perquè creu que els símbols que ara s'aproven milloren els anteriors, són respectuosos amb la història, opten per una simbologia que reflecteix una major sobirania de la Ciutat, i són capaços de comunicar en el present; i perquè hi ha hagut un diàleg tranquil, àgil i fecund entre les diverses forces polítiques, ja que entre la ciutadania ningú no hauria entès una picabaralla estèril entorn als símbols de la Ciutat.

També vol explicitar el seu reconeixement per la intensa tasca de diàleg amb tots els sectors socials, que ha portat a terme el Ponent de Cultura, Sr. Mascarell.

El Sr. PORTABELLA manifesta també la satisfacció i alegria del Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya per la bandera i escut que es porten a aprovació i també per la contribució de tots els Grups municipals a l'acord que ara es pren, perquè si bé el seu Grup s'ha mantingut ferm en les propostes que avui s'aproven, no té cap dubte que l'acord unànim d'avui no hauria estat possible sense la participació de tots els Grups ni sense el procés previ de diàleg i negociació seguit durant mesos; i està segur que avui s'aproven la bandera i l'escut de la Ciutat i de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

El Sr. MASCARELL significa que els símbols, els escuts i les banderes són importants en la mesura que siguin lloc d'encontre de tothom i té la impressió que l'encàrrec en aquest sentit que li féu fa uns mesos el Sr. Alcalde s'ha fet realitat gràcies a la feina de bastanta gent i, per això, vol agrair ara la contribució que hi han fet, la societat Catalana de Genealogia, Heràldica i Vexil·lologia, l'Institut d'Estudis Catalans, la Direcció General d'Administració Local i diversos dissenyadors, en ser ben conscients de la transcendència d'allò que tenien entre mans: els símbols, l'escut i la bandera, de la capital de Catalunya i principal ciutat del país, perfectament vinculats amb els seus drets històrics i amb la seva voluntat de convertir aquests símbols en senyal d'identitat i de concòrdia, i en una referència cívica i democràtica.

Subratlla que per a fer-ho possible, era necessari el pacte polític que s'ha assolit gràcies a les reunions del Sr. Alcalde amb els Presidents dels Grups municipals; i, per tant, davant de la solidesa de l'acord que avui es pren, creu que els símbols que avui s'aproven duraran, com a mínim, els propers cent anys, que és gairebé el temps que fa, –exactament noranta-vuit anys– que aquest Consistori aprovava una bandera que representà la Ciutat durant una colla d'anys.

S'APROVEN, per unanimitat, les dues mocions en debat”.

Siguen los trámites que legales que culminan en la publicación de los nuevos símbolos en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya del 19 de abril de 2004. La bandera, por fin, es izada el 23 de abrilcoincidiendo con la festividad de Sant Jordi, patró de Catalunya. La foto de todo el consistorio unido mostrando a los ciudadanos su bandera y las palabras del Alcalde en el acto de izado oficial de la bandera ponen punto final al “culebrón” [Fig. 149].

Los colores de la bandera recogidos de la Normativa Gráfica son: Rojo (P.186) y Amarillo (P.1235).

Barcelona, jueves 21 de julio de 2005
Sebastià Herreros i Agüí

Notas

- 1) Barcelona Vexil·lògica. 14 Congrés Internacional de Vexil·lologia, 30 juny – 5 juliol 1991. Comunicacions. Barcelona, 2001
- 2) Segarra: Sigil·lografia catalana, núm. 681
- 3) Lluís Domènech i Montaner (Barcelona 1850-1923): Arquitecto historiador y político. Profesionalmente destacó en varios edificios de la Exposición Universal de 1888: el Hotel Internacional (acabado en 8 semanas) y el restaurante del Parc de la Ciutadella (actual Museo de Zoología). Sus obras más conocidas son el Palau de la Música Catalana (1905-1908), la casa Lleó Morera (1905) y el conjunto del Hospital de Sant Pau (1902-1912). Como político catalanista llegó a presidir la Lliga de Catalunya (1888) y la Unió Catalanista (1892) y fue uno de los organizadores de la asamblea que aprobó las Bases de Manresa (1892). Ya en el siglo XIX, desencantado de la política acabó dedicándose a la investigación histórica y arqueológica; en este campo a los vexilólogos nos dejó Ensenyes Nacionals de Catalunya (1936) obra publicada póstumamente por su hijo Fèlix Domènech i Roura.
- 4) Marsella, Archives Départementales, perg. B. 386. Segarra: Sigil·lografia Catalana, núm. 916
- 5) Segarra: Sigil·lografia catalana, núm. 919
- 6) Publicado en las páginas 87 y 88 del vol. XLIII del libro "Privilegis Reials concedits a la ciutat de Barcelona" publicado por el Arxiu de la Corona d'Aragó en 1971 (citado por Rafael Cardona: El Senyal...)
- 7) Dietaris de la Generalitat de Catalunya, volum I, anys 1411 a 1538. Barcelona, 1994
"Dicmenge, a XVI [Octubre del any M CCCC LVII]. Aquest die isqué la bandera de Barchinona ab lo somatent, per anar en Vallès contra en Pere de Castellbell e altres baladros, ajudadors a conselladors seus, lo qual, per força, se'n havia manada e treta

de casa, violentament, la viuda qui fonch muller del honorable en Johan Romeo. E portà la bandera de la ciutat n'Arnau Scarit, ciutadà. E lo Standard dels notaris lo discreta n Johan Mayans, notari de Barchinona. E en Bertran Torró, com fonch a Caldes, demanà a gran pressa una scudella de brou, que·l cor dix li defallia de tots punces. E fonch-ne motejat tant com visqué en aquesta present vida.”

8) En Bruguera, pág 18, citando los Dietarios y el libro 4º del Ceremonial del Archivo de la Ciudad refiere que el 29 de abril de 1462

“... los Concellers concejo 32 y 16 deliberaron fuese sacada la Bandera de la Ciudad y se colocase en las claraboyas sobre la puerta de la Casa de la Ciudad, la bandera está dibujada atravesando a toda ella las armas de la ciudad es decir cruces y barras”
Rúbriques de Bruniquer, volum segon, p. 288.

“A 29 de Abril, y 16 de Juny 1462, isque la Bandera de la Ciutat contra francesos, y torná â 13 de Janer 1463, y los Consellers isqueren fins al Coll de la Creu, y dit día 16 de Juny es lo Jurament de Joan de Marimón Capitá General de la Bandera, ô host de la Ciutat. Vide lo Dietari.

9) Dietaris de la Genaralitat de Catalunya, volum I, anys 1411 a 1538. Barcelona, 1994

“Divenres, a XVI [Setembre del any M CCCC LXVIII]. Haches die, hora de vespres, caygué la bandera de la ciutat de Barchinona, qui stava penjada alt, en la volta de la Seu de la dita ciutat, devant les scales de Sancta Eulalia, sens que algú no la tochà; tot sia a honor e glòria de Déu. E alguns jorns après fonch tornada penjar pus alt.

Unos años antes, en 1461, se había producido el mismo suceso:

“Dimecres, a XXVIII. Haches die, hora de vespres, caygué per si mateas la bandera de la ciutat de Barchinona que oenje alt en la volta subirana de la Seu, entre lo cor e les scales de Sancta Eulàlia, e és aquesta bandera aquella que fonch a la batalla de Sent Luri, en Serdenya, e stà en veritat que, tantost, fonch tornada penjar bon tros pus alt que no solia, en la volta mateixa; Déus per sa mercè·ns do bona ventura e bons senyals, que algú qui bon cristià sia no deu creure en senyals.”

10) Portulanos

1339, Angelino Dulcert. Bibliothèque Nationale de France. Paris.

1367, Pizigani. Descrito por Siegel (Die Flagge) y Neubecker (Fahnen und Flaggen)

1375, Cresques Abraham y Jafudà Cresques. (Mapa 6) Bibliothèque Nationale de France. Paris.

1439, Gabriel de Vallseca. Museu Marítim. Barcelona.

1468, Pere Rossell. Hispanic Society. USA.

1500-1550, Anónimo. Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona.

1500, Juan de la Cosa. Museo Naval. Madrid.

1508, Pietrus Russus. Museu Marítim. Barcelona.

1533, Joan Salvat de Pilestrina. Biblioteca Pública. Toledo. Colección Borbón-Lorenzana.

1535, Jacobus Russus. Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.

1538, Bartomeu Olives. Museu Marítim. Barcelona.

1563, Jacobus Russus. Biblioteca General i Històrica. Universitat de València.

1563, Mateu Prunès. Museo Naval. Madrid.

- 1564, Jaume Olives. Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.
 c1565, Anónimo (escuela mallotquina). Colección particular. Barcelona
 1565, Juan Martines. Librería Gabriel Molina. Madrid. (Depositado en el Museo Naval, Madrid)
 1566, Jaume Olives. Hispanic Society. USA.
 1570, Juan Martines. (Mapas 3 y 4) Colección del Sr. Giménez Lorente. (Depositado en el Museo Naval, Madrid)
 1571, Jaume Olives. Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.
 c1575, Anónimo (escuela mallotquina). Servicio Geográfico del Ejército. Madrid. Atlas nº 1.
 1577, Juan Martines. (Mapa 6) Colección particular. Fundación Casa de Alba. Madrid.
 c1580, Bartomeu Olivo. Hispanic Society. USA.
 1582, Joan Oliva. (Mapa 2) Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.
 1589, Domingo de Villarroel. Servicio Geográfico del Ejército. Madrid.
 1592, Joan Oliva. (Mapa 2) Museu Marítim. Barcelona.
 1597, Vicenç Prunès. Hispanic Society. USA.
 1600, Vicenç Prunès. Museu Marítim. Barcelona.
 1600, Francesc Oliva I. Hispanic Society. USA.
 c1640, Miquel Prunès. (Mapas 1 y 2) Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.
 1641, Giovanni Battista Cavallini. (Mapas 1 y 2) Fundació Bartolomé March Servera. Palma de Mallorca.

11) Dietaris de la Generalitat de Catalunya, volum III, anys 1578 a 1611. Barcelona, 1996

“Dimecres, a VI [Juliol de 1588] ... En haches mateix die los consellers de la present ciutat tragueren i posaren en una de les finestres de la casa de la ciutat, sobre la porta principal de aquella, la bandera de sancta Eulàlia, que és la bandera de la ciutat, ...”

El mismo Dietari, el dia 8, describe con todo detalle esta ceremonia:

“Disabte, a VIIIº. ... Y entesa, per los senyors consellers i Consell de la present ciutat aquesta novetat dels de Tortosa, fou referida en lo Consell de Cent que, encontinent, se tingué determinació del qual dit die sis del corrent fou treta la bandera de la ciutat y posada en la finestra, sobre lo portal major de la casa de dita ciutat, a efecte de anar ab ella y ab quatre milia hòmens contra la ciutat de Tortosa, en reparo de la injúria y dany que feyen a la ciutat de Barcelona, detenint e impedint lo conseller en cap com dalt és dit.

Y fou assò fet dèsta manera, que los senyor Federico Roig y de Soler, ciutedà, conseller segon, y per absència de dit conseller en cap, coronell d'est ciutat, en companyia dels altres consellers y sos pròmens y de la vint-y-quatrena de guerra, que ya per dita ciutat era elegida, y ab molt altres cavallers y persones de tots estaments de la dita casa, y ab gran música y regosijo de trompetes y atabals, a les deu hores del matí del mateix die, a sis del corrent, isqué de la casa de la ciutat, y detenint y girant-se devant lo portal major de aquella, prengué la dita bandera, que ya allí estave aparellada, y de baix enfora la alçà y donà als oficials y ministres de la ciutat, qui per haches efecte estaven a la finestra sobre dit portal, los quals la prengueren y, encontinent, la posaren y assentaren a la mateixa finestra, continuant-se la dita música y regosijo, la qual bandera se diu de Sancta Eulàlia, y és la major y millor de dita ciutat, feta de tafeta carmesí ab la figura, a cada part, de sancta Eulàlia pintada al oli y dorada, ab scut, també en cada part, de les armes de dita ciutat daurat y de

semblant pintura. E la dita finestra estave ornada de un dosser de tafeta groc i carmesí, y altre dosser de sobreviat de vellut carmesí y brocat. Y posada, com és dit, se'n tornaren los senyors coronell, consellers, prohòmens y vint-y-quatrena en la casa de la ciutat, y lo coronell y altres estigueren, die y nit, en la dita casa en guarda de dita bandera.

- 12) Juan de Dios de la Rada y Delgado en su libro *Mugeres Célebres de España y Portugal* publicado en Barcelona en 1868 nos relata la vida y milagros de Santa Eulalia haciendo referencia a un documento escrito en latín que se conservaba en el Archivo Municipal. Libro I Rojo, folio 154, nos transcribe la procesión de traslado de los restos de la Santa hasta la Catedral el 7 de los idus de Julio y hora de vísperas del año de 1339. Describe la bandera de Santa Eulalia de la siguiente forma:

“Y también en la procesión iba á caballo el Venerable Guillen de Torrellas Canónigo de Barcelona y Pavorde del mes de Setiembre de la propria Iglesia, vestido de una capa de grana, llevando en las manos cierta bandera, en la cual habia una cruz blanca en campo rojo, que es el escudo de dicha Seo, y una imagen de Santa Eulalia que en la mano izquierda tenia la dicha Cruz, y en la derecha un ramo de Palmas.”

El texto original en *De Secuna translatione Corporis Sancti Beate Eulalie Virginia et Martyris Barchinone. Anno 1339. Ex Primo Vermil. Carthular. Civitat. Barcin. Fol. 154* lo encontramos en un apéndice del libro *Vida, martyrios, y grandezas de Santa Eulalia...* de Don Ramón de Ponsich y Campos, editado en Madrid en 1770, y dice:

“... indutus cum sua Capa purpurea, portans in manibus suis quodam vexillum cum campo rubeo et cruce alba, quae cruz est signum dicte Sedis, et cum Imagine Beatae Eulalie ibi depicta tenente dictam Crucem cum manu dextera dicta Imago tenebat, ...”

- 13) *Dietari de Jeroni Pujades I (1601-1605)*. Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona. Tomo XV. Barcelona, 1975. p. 106
- 14) Segarra: *Sigil·lografia catalana*, núm. 938
- 15) Segarra: *Sigil·lografia catalana*, núm. 940
- 16) Este documento aparece citado en 1973 entre la bibliografía de A. Durán i Sanpere: *Barcelona i la seva història*, p.170, como: *Divisa heráldica de Barcelona*, informe publicat a *Anuario Estadístico del Ayuntamiento de Barcelona (1906)*. Este anuario reproduce el informe de 18 de abril de 1906; no obstante, y resulta bastante curioso, el modelo de bandera propuesto no aparece reproducido. Esta imagen es el documento que sacó a la luz Josep M. Ainaud en 1993.

Bibliografía básica

- BALAGUER, Víctor: Las calles de Barcelona. 2 vols. Barcelona, 1866.
- BARRIL, Joan i ONTAÑÓN, Paco: Aquell estiu del '92. Barcelona, 1993.
- BASSAI ARMENGOL, Manuel: El veritable escut de la ciutat de Barcelona. Barcelona, 1964.
- BRUGUERA, Mateo. *Cronicón de Barcelona*. Barcelona, 1861.
- CARDONA I MARTÍ, Rafael: El senyal de Catalunya a l'escut i bandera de Barcelona. Barcelona, 1995.
- CARRERAS CANDI, Francesc: Geografia General de Catalunya. Vols. III i IV. Ciutat de Barcelona. Barcelona, 1912-1918.
- Cartografia Mallorquina. Barcelona, 2000.
- CASTELLVÍ I OBANDO, Francesc: Narraciones históricas desde el año 1700 hasta el año 1725, (Ms). Viena, iniciado en 1720.
- Dietaris de la Generalitat de Catalunya. 1411-1714. 10 volums. Barcelona. (publicats 8 volums des del 1994)
- DOMÈNECH I MONTANER, Lluís: Ensenyes Nacionals de Catalunya. Barcelona, 1936.
- DURÁN RODRÍGUEZ, Adolfo: Las banderas de Barcelona. Barcelona Vexil·lològica. 14 Congrés Internacional de Vexil·lologia. Comunicacions. Barcelona, 2001.
- DURAN I SANPERE, Agustí: Barcelona i la seva història. La societat i l'organització del treball. Barcelona, 1973.
- DURAN I SANPERE, Agustí (Director de l'obra): Història de Barcelona. De la prehistòria al segle XVI. Barcelona, 1975.
- DURÁN Y SANPERE, Agustín: La Fiesta del Corpus. Barcelona, 1943.
- GARCÍA SANZ, Arcadi: Història de la Marina Catalana. Barcelona, 1977.
- GILBERT BRUNIQUER, Esteve: Ceremonial dels Magnífics Consellers y Regiment de la Ciutat de Barcelona, 5 volums. Barcelona, 1913-1916.
- HERREROS AGÜÍ, Sebastián: Las banderas españolas en el Steenberg. IV Congreso Nacional de Vexilología. Alcalá de Henares, 1989.
- HERREROS AGÜÍ, Sebastià i Galan i Pla, Anna M.: Les banderes de l'onze de setembre. Vexil·la Catalana, nº 2. Barcelona, 1985.
- HERREROS AGÜÍ, Sebastián: La nueva bandera de Barcelona. Comunicación presentada al XI congreso de la Sociedad Española de Vexilología, Cuenca, 12.10.1996. en Banderas nº 67-68. Madrid, junio, 1998.

HERREROS AGÜÍ, Sebastián: La nueva bandera de Barcelona (II). Comunicación presentada al XII congreso de la Sociedad Española de Vexilología. Guadalajara, 15.11.1997. en Banderas nº 71-72. Madrid, junio, 1999.

Llibre de les Solemnitats de Barcelona. Vol I, 1424-1546, Barcelona, 1930. Vol II, 1564-1719, Barcelona, 1947.

PÉREZ BASTARDAS, Alfred i SCHOLZ, Víctor: El Govern de la ciutat de Barcelona. Barcelona, 1986.

Portolans procedents de col·leccions espanyoles. Segles XV-XVII. Barcelona, 1995.

RIQUER I PERMANYER, Borja de (Director de l'obra): Història. Política, Societat i Cultura dels Països Catalans. 12 volums + cartografia. Barcelona, 1996-2000.

RIQUER, Martí de: Heràldica catalana des de l'any 1150 al 1550. Barcelona, 1983.

GILABERT BRUNIQUER, Esteve: Ceremonial dels Magnífics Consellers y Regiment de la Ciutat de Barcelona, 5 volums. Barcelona, 1913-1916.

SAGARRA, Fernando de: Divisa heràldica de Barcelona. Anuario Estadístico del Ayuntamiento de Barcelona. Barcelona, 1906.

SOBREQUÉS I CALLICÓ, Jaume (Director de l'obra): Història de Barcelona. 8 volums + cartografia. Barcelona, 1991-1997.

UDINA I MARTORELL, Federic: L'escut de la ciutat de Barcelona. Barcelona, 1979.

UDINA, Federico y GARRUT, José María: Barcelona, dos mil años de historia. Barcelona, 1963.

Varis autors: L'Exposició del 88 i el nacionalisme català. Barcelona, 1988.

Varios autores: La Exposición de 1888 y la Barcelona de Fin de Siglo. Barcelona Metrópolis Mediterrània. Cuderno centran núm 10.